Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej pt. Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

portugalski

Swipe to change

Prawo którego kraju zostanie zastosowane?

Portugalia

1 Źródła obowiązujących przepisów

W art. 1, 3 i 4 portugalskiego kodeksu cywilnego przewidziano następujące źródła prawa krajowego:

• ustawy

• uzus

• zasada sprawiedliwości

Jeżeli chodzi o źródła prawa międzynarodowego, art. 8 portugalskiej konstytucji stanowi, że:

• normy i zasady ogólnego lub powszechnego prawa międzynarodowego stanowią integralną część prawa portugalskiego;

• zasady określone w należycie ratyfikowanych lub zatwierdzonych konwencjach międzynarodowych są włączane do prawa krajowego po ich oficjalnym ogłoszeniu i pozostają w mocy, dopóki są wiążące dla państwa portugalskiego w stosunkach międzynarodowych;

• zasady ustanowione przez właściwe organy organizacji międzynarodowych, do których należy Portugalia, obowiązują bezpośrednio w prawie portugalskim, pod warunkiem że przewidziano to w odpowiednich traktatach założycielskich tych organizacji;

• postanowienia traktatów regulujących funkcjonowanie Unii Europejskiej oraz zasady ustanowione przez instytucje unijne w ramach wykonywania powierzonych im zadań obowiązują w prawie portugalskim zgodnie z przepisami prawa Unii oraz z poszanowaniem podstawowych zasad demokratycznego państwa prawa.

1.1 Przepisy krajowe

Ustawy

Ustawy są bezpośrednim źródłem prawa krajowego. Zgodnie z art. 1 ust. 2 kodeksu cywilnego wszystkie powszechnie obowiązujące przepisy przyjęte przez właściwe organy państwowe uznaje się za ustawy. Art. 112 ust. 1 konstytucji portugalskiej stanowi, że ustawy, dekrety z mocą ustawy i dekrety regionalne są aktami ustawodawczymi.

Uzus

Uzus stanowi prawnie uzasadnione źródło prawa krajowego, jeżeli spełnione są oba następujące warunki:

• nie pozostaje on w sprzeczności z zasadami dobrej wiary oraz

• tak stanowi ustawa (art. 3 ust. 1 kodeksu cywilnego).

Zasada sprawiedliwości

Sądy portugalskie mogą rozstrzygnąć spór w oparciu o zasadę sprawiedliwości wyłącznie wówczas, gdy spełniony jest jeden z następujących warunków:

• ustawa dopuszcza taką możliwość (art. 4 lit. a) kodeksu cywilnego),

• wynika to z umowy stron i nie ma przeszkód, by strony nawiązały stosunek prawny (art. 4 lit. b) kodeksu cywilnego) lub

• strony wcześniej zgodziły się na rozwiązanie sporu w oparciu o zasadę sprawiedliwości (art. 4 lit. c) kodeksu cywilnego).

1.2 Wielostronne konwencje międzynarodowe

Konwencje Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego

Portugalia jest stroną 26 konwencji haskich:

1. Konwencja o postępowaniu cywilnym, sporządzona w Hadze w 1954 r.

Zob.: tutaj

2. Konwencja o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych wobec dzieci, sporządzona w Hadze w 1956 r.

Zob.: tutaj

3. Konwencja o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń odnoszących się do obowiązków alimentacyjnych, sporządzona w Hadze w 1958 r.

Zob.: tutaj

4. Konwencja o właściwości organów i prawie właściwym w zakresie ochrony małoletnich, sporządzona w Hadze w 1961 r.

Zob.: tutaj

5. Konwencja dotycząca kolizji praw w przedmiocie formy rozporządzeń testamentowych, sporządzona w Hadze w 1961 r.

Zob.: tutaj

6. Konwencja znosząca wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych, sporządzona w Hadze w 1961 r.

Zob.: tutaj

7. Konwencja o doręczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzona w Hadze w 1965 r.

Zob.: tutaj

8. Konwencja o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych, sporządzona w Hadze w 1971 r.

Zob.: tutaj

9. Protokół dodatkowy do Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych, sporządzony w Hadze w 1971 r.

Zob.: tutaj

10. Konwencja o uznawaniu rozwodów i separacji, sporządzona w Hadze w 1970 r.

Zob.: tutaj

11. Konwencja o prawie właściwym dla wypadków drogowych, sporządzona w Hadze w 1971 r.

Zob.: tutaj

12. Konwencja o przeprowadzaniu dowodów za granicą w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzona w Hadze w 1970 r.
Zob.: tutaj
13. Konwencja o międzynarodowym zarządzaniu spadkami, sporządzona w Hadze w 1973 r.
Zob.: tutaj
14. Konwencja w sprawie prawa właściwego dla odpowiedzialności za produkty wadliwe, sporządzona w Hadze w 1973 r.
Zob.: tutaj
15. Konwencja o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń odnoszących się do obowiązków alimentacyjnych, sporządzona w Hadze w 1973 r.
Zob.: tutaj
16. Konwencja o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych, sporządzona w Hadze w 1973 r.;
Zob.: tutaj
17. Konwencja o prawie właściwym dla małżeńskich ustrojów majątkowych, sporządzona w Hadze w 1978 r.
Zob.: tutaj
18. Konwencja o zawieraniu małżeństw i uznawaniu ich ważności, sporządzona w Hadze w 1978 r.
Zob.: tutaj
19. Konwencja o prawie właściwym dla umów zawartych przez pośrednika oraz dla przedstawicielstw, sporządzona w Hadze w 1978 r.
Zob.: tutaj
20. Konwencja dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzona w Hadze w 1980 r.
Zob.: tutaj
21. Konwencja o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego, sporządzona w Hadze w 1993 r.
Zob.: tutaj
22. Konwencja o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzona w Hadze w 1996 r.
Zob.: tutaj
23. Konwencja o międzynarodowej ochronie dorosłych, sporządzona w Hadze w 2000 r.
Zob.: tutaj
24. Konwencja o umowach dotyczących właściwości sądu, sporządzona w Hadze w 2005 r.
Zob.: tutaj
25. Konwencja o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny, sporządzona w Hadze w 2007 r.
Zob.: tutaj
26. Protokół o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych, sporządzony w Hadze w 2007 r.;
Zob.: tutaj

Konwencje Międzynarodowej Komisji Stanu Cywilnego (ICCS)

Portugalia jest stroną 10 konwencji ICCS.

Konwencje te można znaleźć tutaj.

1. Konwencja dotycząca wydawania niektórych odpisów aktów stanu cywilnego za granicę, sporządzona w Paryżu w dniu 27 września 1956 r. Zatwierdzona ustawą nr 33/81, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Republiki Portugalskiej, seria I, nr 196 z 27.08.1981 r.
Zob.: tutaj
2. Konwencja dotycząca bezpłatnego wydawania i zwolnienia od legalizacji odpisów aktów stanu cywilnego, sporządzona w Luksemburgu w dniu 26 września 1957 r. Zatwierdzona ustawą nr 22/81, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Republiki Portugalskiej, seria I, nr 189 z 19.08.1981 r.
Zob.: tutaj
3. Konwencja dotycząca międzynarodowej wymiany informacji z zakresu stanu cywilnego, sporządzona w Stambule w dniu 4 września 1958 r. Zatwierdzona dekretem z mocą ustawy nr 39/80, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Republiki Portugalskiej, seria I, nr 145 z 26.06.1980 r.
Zob.: tutaj
4. Konwencja dotycząca zmiany nazwisk i imion, sporządzona w Stambule w dniu 4 września 1958 r. Zatwierdzona uchwałą Zgromadzenia Republiki nr 5 /84, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Republiki Portugalskiej, seria I, nr 40 z 16.02.1984 r.
Zob.: tutaj
5. Konwencja o rozszerzeniu kompetencji organów uprawnionych do przyjmowania oświadczeń o uznaniu dzieci pozamałżeńskich, sporządzona w Rzymie w dniu 14 września 1961 r. Zatwierdzona uchwałą Zgromadzenia Republiki nr 6/84, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Republiki Portugalskiej, seria I, nr 50 z 28.02.1984 r.
Zob.: tutaj
6. Międzynarodowa konwencja dotycząca wydawania wielojęzycznych odpisów skróconych aktów stanu cywilnego, sporządzona w Wiedniu w dniu 8 września 1976 r. Zatwierdzona dekretem rządowym nr 34/83, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Republiki Portugalskiej, seria I, nr 109 z 12.05.1983 r.
Zob.: tutaj
7. Międzynarodowa konwencja dotycząca wydawania wielojęzycznych odpisów skróconych aktów stanu cywilnego, sporządzona w Wiedniu w dniu 8 września 1976 r. Zatwierdzona dekretem rządowym nr 34/83, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Republiki Portugalskiej, seria I, nr 109 z 12.05.1983 r.
Zob.: tutaj
8. Konwencja dotycząca zwolnienia od legalizacji niektórych aktów i dokumentów, sporządzona w Atenach w dniu 15 września 1977 r. Zatwierdzona dekretem z mocą ustawy nr 135/82, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Republiki Portugalskiej, seria I, nr 292 z 20.12.1982 r.
Zob.: tutaj
9. Konwencja o prawie właściwym dla imion i nazwisk, sporządzona w Monachium w dniu 5 września 1980 r. Zatwierdzona uchwałą Zgromadzenia Republiki nr 8/84, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Republiki Portugalskiej, seria I, nr 54 z 3.03.1984 r.
Zob.: tutaj
10. Konwencja dotycząca wydawania zaświadczeń o zdolności do zawarcia małżeństwa, sporządzona w Monachium w dniu 5 października 1980 r. Zatwierdzona dekretem rządowym nr 40/84, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Republiki Portugalskiej, seria I, nr 170 z 24.07.1984 r.
Zob.: tutaj

Inne istotne konwencje wielostronne, które są wiążące dla Portugalii:

Konwencja paryska o ochronie własności przemysłowej, sporządzona w Sztokholmie w 1967 r.
Zob.: tutaj oraz tutaj

Konwencja genewska z 1951 r. dotycząca statusu uchodźców wraz z protokołem z 1967 r.
Zob.: tutaj oraz tutaj
Protokół: tutaj
Konwencja w sprawie jednolitej ustawy o wekslach trasowanych i własnych oraz Konwencja o uregulowaniu pewnych kolizji ustaw w przedmiocie weksli trasowanych i własnych, sporządzone w Genewie w 1930 r.
Zob.: tutaj
Konwencja w sprawie jednolitej ustawy o czekach oraz Konwencja o uregulowaniu pewnych kolizji ustaw w przedmiocie czeków, sporządzone w Genewie w 1931 r.
Zob.: tutaj
Konwencja waszyngtońska z 1973 r. w sprawie jednolitego prawa dotyczącego formy testamentu międzynarodowego, której Portugalia jest stroną – przystąpienie zatwierdzono dekretem z mocą ustawy nr 252/75
Zob.: tutaj
Konwencja o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych, sporządzona w Nowym Jorku w 1958 r.
Zob.: tutaj
Konwencja z Lugano (II) o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (decyzja Rady 2009/430/WE z dnia 27 listopada 2008 r.)
Zob.: tutaj
Decyzja: tutaj
Konwencja o międzynarodowym przewozie kolejami z 1980 r., zmieniona protokołem wileńskim z 1999 r.
Zob.: tutaj
Konwencja europejska o informacji o prawie obcym, sporządzona w Londynie w 1970 r.
Zob.: tutaj
Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej – konwencja stambulska z 2011 r.
Zob.: tutaj
Konwencja Narodów Zjednoczonych o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą – konwencja nowojorska z 1956 r.
Zob.: tutaj oraz tutaj

1.3 Główne konwencje dwustronne

Umowa o współpracy prawnej i sądowej między Republiką Portugalską a Republiką Angoli, podpisana w Luandzie w 1995 r.;
Zob.: tutaj
Umowa o współpracy prawnej między Republiką Portugalską a Republiką Gwinei Bissau, podpisana w Bissau w 1988 r.
Zob.: tutaj
Umowa o współpracy prawnej i sądowej między Republiką Portugalską a Republiką Ludową Mozambiku, podpisana w Lizbonie w 1990 r.
Zob.: tutaj
Umowa o współpracy prawnej i sądowej między Republiką Portugalską a Demokratyczną Republiką Wysp Świętego Tomasza i Książęcej, zawarta w 1976 r.
Zob.: tutaj
Umowa o odzyskiwaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych między Republiką Portugalską a Republiką Zielonego Przylądka, zawarta w 1982 r.
Zob.: tutaj
Umowa o współpracy prawnej i sądowej między Republiką Portugalską a Republiką Zielonego Przylądka, zawarta w 2003 r.
Zob.: tutaj
Umowa między Rządem Republiki Portugalskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o odzyskiwaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, zawarta w 2000 r.
Zob.: tutaj
Konwencja między Republiką Portugalską a Wielkim Księstwem Luksemburga o pomocy prawnej w sprawach dotyczących prawa pieczy nad dzieckiem i prawa do kontaktów z dzieckiem, podpisana w 1992 r.
Zob.: tutaj

2 Wdrożenie norm kolizyjnych

Jeżeli norma kolizyjna odsyła do prawa obcego, oznacza to jedynie zastosowanie prawa krajowego tego państwa; nie oznacza to, że sąd tego państwa ma jurysdykcję. Jedyny wyjątek od tej zasady obejmuje sytuację, w której jest to sprzeczne z inną zasadą szczegółową (art. 16 kodeksu cywilnego).
Stosowanie prawa obcego ogranicza się do przepisów obcego systemu prawnego, które są częścią systemu regulującego obszar prawa uregulowany normą kolizyjną (np. dziedziczenie, stosunki rodzinne, zobowiązania, prawa rzeczowe) (art. 15 kodeksu cywilnego).

2.1 Czy istnieje obowiązek stosowania przez sąd norm kolizyjnych z urzędu?

W Portugalii sąd nie jest związany wnioskami stron dotyczącymi czynności wyjaśniających, wykładni i stosowania przepisów prawa (art. 5 ust. 3 kodeksu postępowania cywilnego). Z tej zasady ogólnej wynika, że sąd krajowy z urzędu stosuje normy kolizyjne.

2.2 Odesłanie

W Portugalii istnieją trzy kluczowe zasady w odniesieniu do odesłania:
zasada dotycząca odesłania do prawa innego państwa (art. 17 kodeksu cywilnego);
zasada dotycząca odesłania do prawa portugalskiego (art. 18 kodeksu cywilnego);
zasada dotycząca sytuacji, w których odesłanie jest niedopuszczalne (art. 19 kodeksu cywilnego).

Odesłanie do prawa innego państwa

W Portugalii możliwe jest odesłanie do prawa innego państwa.
Odesłanie do prawa innego państwa może mieć miejsce w sytuacji, w której portugalska norma kolizyjna odsyła do prawa innego państwa, które uznaje się za właściwe do rozpoznania danej sprawy (art. 17 ust. 1 kodeksu cywilnego).
Odesłanie dalsze nie jest możliwe, jeżeli:
prawo obce wskazane przez portugalską normę kolizyjną jest prawem ojczystym **oraz**
zainteresowana strona ma miejsce zwykłego pobytu w Portugalii; lub
zamieszkuje w państwie, którego normy kolizyjne wskazują, że prawem właściwym jest prawo państwa jej obywatelstwa (art. 17 ust. 2 kodeksu cywilnego).
Odesłanie powinno jednak zawsze spełniać łącznie oba następujące warunki:

sprawa dotyczy opieki, kurateli, stosunków majątkowych między małżonkami, władzy rodzicielskiej, stosunków między przysposabiającym a przysposobionym lub dziedziczenia; oraz
prawo obce wskazane przez portugalską normę kolizyjną odsyła do prawa miejsca, w którym nieruchomość jest położona, przy czym zostaje ono uznane za właściwe (art. 17 ust. 3 kodeksu cywilnego).

Odesłanie do prawa portugalskiego

Odesłanie do prawa portugalskiego ma miejsce w sytuacji, w której portugalska norma kolizyjna odsyła do prawa innego państwa, które z kolei zawiera normę kolizyjną odsyłającą z powrotem do prawa portugalskiego. W takim przypadku zastosowanie będzie miało prawo portugalskie (art. 18 ust. 1 kodeksu cywilnego).

W sprawach dotyczących **statutu personalnego** odesłanie do prawa portugalskiego jest dopuszczalne wyłącznie w sytuacji, gdy spełniony jest dodatkowy warunek:
zainteresowana strona ma miejsce zwykłego pobytu na terytorium portugalskim lub
prawo państwa miejsca zamieszkania zainteresowanej strony uznaje prawo portugalskie za właściwe (art. 18 ust. 2 kodeksu cywilnego).

Sprawy, w których odesłanie jest niedopuszczalne

Żaden z wymienionych powyżej rodzajów odesłania nie jest dozwolony w następujących przypadkach:
jeżeli odesłanie skutkuje nieważnością lub bezskutecznością czynności prawnej, która byłaby ważna, gdyby po prostu zastosowano portugalską normę kolizyjną (bez odesłania) (art. 19 ust. 1 kodeksu cywilnego);
jeżeli odesłanie skutkuje wyłączeniem właściwości prawa państwa, które w przeciwnym razie byłoby właściwe (art. 19 ust. 1 kodeksu cywilnego).
jeżeli zainteresowane strony określiły właściwe prawo obce – w przypadkach, w których jest to dopuszczalne (art. 19 ust. 2 kodeksu cywilnego).

2.3 Zmiana łącznika

Łącznik jest okolicznością faktyczną lub prawną, będącą elementem normy kolizyjnej, która stanowi podstawę wyboru prawa właściwego. W zależności od konkretnego przypadku może być to na przykład obywatelstwo lub miejsce dokonania czynności prawnej, miejsce powstania wytworu działalności intelektualnej, miejsce zarejestrowania prawa, miejsce położenia składników majątku lub miejsce zamieszkania zainteresowanej strony.

W portugalskim systemie prawnym nakłada się co najmniej dwa ograniczenia w odniesieniu do zmiany łącznika:
obejście prawa – zmianę łącznika wynikająca z sytuacji faktycznej lub prawnej stworzonej przez zainteresowane strony w celu uniknięcia zastosowania prawa, które byłoby w przeciwnym razie stosowane, uznaje się za nieważną (art. 21 kodeksu cywilnego);
zmiana prawa ojczystego pozostaje bez uszczerbku dla pełnoletności osiągniętej zgodnie z poprzednim prawem ojczystym (art. 29 kodeksu cywilnego).
Jeżeli niemożliwe jest określenie łącznika, od którego zależy ustalenie prawa właściwego, zastosowanie ma prawo zwykle stosowane (art. 23 kodeksu cywilnego).

2.4 Wyjątki od normalnego stosowania norm kolizyjnych

Naruszenie porządku publicznego

Przepisy prawa obcego wskazane przez normę kolizyjną nie mają zastosowania, jeżeli naruszają podstawowe zasady międzynarodowego porządku publicznego państwa portugalskiego (art. 22 ust. 1 kodeksu cywilnego). W tym przypadku mają zastosowanie inne przepisy prawa obcego, które uznaje się za odpowiedniejsze lub – alternatywnie – przepisy portugalskiego prawa krajowego (art. 22 ust. 2 kodeksu cywilnego).

Konwencje międzynarodowe i przepisy UE

Jeżeli konwencje międzynarodowe wiążące dla państwa portugalskiego lub przepisy UE zawierają przepisy dotyczące prawa właściwego, które różnią się od przepisów wskazanych przez krajowe normy kolizyjne, krajowe normy kolizyjne nie mają zastosowania.

2.5 Stwierdzenie prawa obcego

Na osobie powołującej się na prawo obce spoczywa ciężar udowodnienia jego istnienia i treści. Sąd musi jednak z urzędu uzyskać znajomość prawa obcego. Prawo obce interpretowane jest w świetle systemu, do którego należy, i zgodnie z zasadami wykładni tego prawa (art. 23 ust. 1 kodeksu cywilnego).
Aby uzyskać informacje dotyczące prawa obcego w sprawach cywilnych i handlowych, można odwołać się do dwóch konwencji, których Portugalia jest stroną:
Konwencji europejskiej o informacji o prawie obcym, sporządzonej w Londynie w 1968 r.;
Konwencji o informacji w kwestiach prawnych w odniesieniu do obowiązującego prawa i jego stosowania, sporządzonej w Brazylii w 1972 r.
Jeżeli nie jest możliwe ustalenie treści prawa obcego, zastosowanie będzie miało prawo stosowane pomocniczo (art. 23 ust. 2 kodeksu cywilnego).

3 Normy kolizyjne

3.1 Zobowiązania umowne i akty prawne

System wskazany w przepisach UE

W państwach członkowskich Unii Europejskiej (z wyjątkiem Danii) prawo właściwe dla zobowiązań umownych ustala się zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. (Rzym I), które ma pierwszeństwo przed krajowymi normami kolizyjnymi wskazanymi poniżej w zakresie, w jakim są one z nim sprzeczne.

Dania jest jedynym państwem członkowskim UE, do którego nie ma zastosowania rozporządzenie (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. Wciąż jest ona objęta zakresem stosowania Konwencji rzymskiej z 1980 r. o prawie właściwym dla zobowiązań umownych. W Danii prawo właściwe dla zobowiązań umownych ustala się zgodnie z konwencją rzymską z 1980 r., które ma pierwszeństwo przed krajowymi normami kolizyjnymi wskazanymi poniżej w zakresie, w jakim są one z nią sprzeczne.

System wskazany w krajowych normach kolizyjnych

Kwestie związane z potwierdzeniem, interpretacją i składaniem oświadczenia woli oraz brakiem lub wadami oświadczenia woli reguluje:
prawo właściwe dla treści czynności prawnej (art. 35 ust. 1 kodeksu cywilnego).
Znaczenie zachowania jako oświadczenia woli określa:
prawo wspólnego miejsca zwykłego pobytu składającego oświadczenie i adresata oświadczenia lub – w jego braku –
prawo miejsca, w którym nastąpiło zachowanie.
Znaczenie milczenia jako formy oświadczenia woli określa:
prawo wspólnego miejsca zwykłego pobytu składającego oświadczenie i adresata oświadczenia lub – w jego braku –
prawo miejsca, w którym otrzymano propozycję (art. 35 ust. 2 i 3 kodeksu cywilnego).
Formę oświadczenia woli reguluje:
prawo właściwe dla treści czynności prawnej; lub
prawo obowiązujące w miejscu złożenia oświadczenia; lub
prawo państwa wskazanego przez normy kolizyjne obowiązujące w miejscu złożenia oświadczenia (art. 36 ust. 1 i ust. 2 kodeksu cywilnego).
UWAGA:

Warianty 2) i 3) są dopuszczalne wyłącznie w sytuacji, gdy prawo regulujące treść czynności prawnej nie stanowi, że oświadczenie jest nieważne lub bezskuteczne w przypadku niedochowania określonej formy, nawet w przypadku gdy czynności dokonano za granicą.
Prawem właściwym dla przedstawicielstwa ustawowego jest:
prawo regulujące stosunek prawny, z którego wynika upoważnienie do działania w charakterze przedstawiciela (art. 37 kodeksu cywilnego).
Prawem właściwym dla reprezentacji osób prawnych przez ich organy statutowe jest:
odpowiedni statut personalny.
Pełnomocnictwo regulują następujące przepisy:
prawo państwa, w którym wykonuje się pełnomocnictwo i które to prawo reguluje istnienie pełnomocnictwa, rozszerzenie i zmianę jego zakresu, skutki pełnomocnictwa oraz jego wygaśnięcie (art. 39 ust. 1 kodeksu cywilnego);
prawo państwa, w którym mocodawca ma miejsce zwykłego pobytu, ma zastosowanie, jeżeli pełnomocnik wykonuje swoje uprawnienia w innym państwie niż państwo wskazane przez mocodawcę i jeżeli o tym fakcie wie osoba trzecia, z którą pełnomocnik zawiera umowę (art. 39 ust. 2 kodeksu cywilnego);
prawo miejsca siedziby pełnomocnika ma zastosowanie, jeżeli wykonuje on pełnomocnictwo zawodowo i o tym fakcie wie osoba trzecia, z którą pełnomocnik zawiera umowę (art. 39 ust. 3 kodeksu cywilnego);
prawo miejsca, w którym położona jest nieruchomość, ma zastosowanie, jeżeli pełnomocnictwo dotyczy rozrządzenia lub zarządzania tą nieruchomością (art. 39 ust. 3 kodeksu cywilnego).
Terminy przedawnienia i bezskuteczność czynności podlegają:
prawu właściwemu dla prawa, do którego się odnoszą (art. 40 kodeksu cywilnego).
Zobowiązania wynikające z czynności prawnych i treść czynności podlegają:
I. prawu, które umawiające się strony wybrały lub które uważały za właściwe (art. 41 ust. 1 kodeksu cywilnego), pod warunkiem spełnienia jednego z następujących warunków:
jego zastosowanie odpowiada ważnemu interesowi stron; lub
jest ono związane z jednym z aspektów czynności, który jest objęty zakresem stosowania prawa prywatnego międzynarodowego (art. 41 ust. 2 kodeksu cywilnego).
II. Jeżeli strony nie dokonają wyboru prawa właściwego, prawem właściwym jest:
prawo miejsca zwykłego pobytu dokonującego czynności w przypadku jednostronnej czynności prawnej;
prawo wspólnego miejsca zwykłego pobytu stron – w przypadku umowy (art. 42 ust. 1 kodeksu cywilnego).
III. W przypadku umowy, w której strony nie ustaliły prawa właściwego, przy jednoczesnym braku wspólnego miejsca zwykłego pobytu, wyróżnia się dwie sytuacje:
umowy nieodpłatne, w przypadku których prawem właściwym jest prawo miejsca zwykłego pobytu umawiającej się strony, która dokonała przysporzenia;
umowy odpłatne, w przypadku których prawem właściwym jest prawo miejsca, w którym je zawarto (art. 42 ust. 2 kodeksu cywilnego).
Prawem właściwym dla zarządzania przedsiębiorstwem jest:
prawo miejsca, w którym zarządzający prowadzi główną działalność (art. 43 kodeksu cywilnego).
Prawem właściwym dla bezpodstawnego wzbogacenia jest:
prawo, zgodnie z którym nastąpiło bezpodstawne uzyskanie korzyści majątkowej.

3.2 Zobowiązania pozaumowne

System wskazany w przepisach UE

W państwach członkowskich Unii Europejskiej (z wyjątkiem Danii) prawo właściwe dla zobowiązań pozaumownych ustala się zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 864/2007 z dnia 11 lipca 2007 r. (Rzym II), które ma pierwszeństwo przed krajowymi normami kolizyjnymi wskazanymi poniżej w zakresie, w jakim są one z nim sprzeczne.
Jednakże w stosunkach między Portugalią a państwami będącymi stronami konwencji haskiej z 1971 r. o prawie właściwym dla wypadków drogowych prawo właściwe w takich przypadkach ustala się zgodnie z tą konwencją, która ma pierwszeństwo przed dotyczącymi jej krajowymi normami kolizyjnymi określonymi w rozporządzeniu Rzym II (art. 28 rozporządzenia Rzym II).

System wskazany w krajowych normach kolizyjnych

I. Prawem właściwym dla zobowiązań pozaumownych wynikających z czynu niedozwolonego lub opartych na zasadzie ryzyka jest:
a) prawo państwa, w którym dopuszczono się czynu niedozwolonego; lub
b) w przypadku zaniechania – prawo miejsca, w którym zobowiązany do podjęcia działania powinien był je podjąć (art. 45 ust. 1 kodeksu cywilnego).
II. Jeżeli zgodnie z prawem miejsca, w którym dopuszczono się czynu niedozwolonego, lub – w przypadku zaniechania – z prawem miejsca, w którym zobowiązany do pojęcia działania powinien był je podjąć, osoba dopuszczająca się czynu niedozwolonego lub zaniechania nie jest uznawana za odpowiedzialną, prawem właściwym jest prawo państwa, w którym powstała szkoda, pod warunkiem łącznego spełnienia następujących dwóch wymogów:
a) prawo państwa, w którym powstała szkoda, uznaje odpowiedzialność jej sprawcy; oraz
b) sprawca szkody powinien był przewidzieć, że jego działanie lub zaniechanie spowoduje powstanie szkody w tym państwie (art. 45 ust. 2 kodeksu cywilnego).
III. Zasady przedstawione powyżej w pkt I i II nie mają zastosowania w następujących okolicznościach:
a) jeżeli sprawca szkody i poszkodowany mają to samo obywatelstwo lub to samo miejsce zwykłego pobytu i przebywają okazjonalnie za granicą, prawem właściwym jest odpowiednio prawo ich obywatelstwa lub prawo ich wspólnego miejsca zwykłego pobytu;
b) zasada ta pozostaje bez uszczerbku dla przepisów krajowych państwa, które muszą mieć zastosowanie do wszystkich wymienionych osób w równym stopniu (art. 45 ust. 3 kodeksu cywilnego).

3.3 Status osoby, aspekty odnoszące się do stanu cywilnego osoby (imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, zdolność)

Koncepcja prawa ojczystego

Osoby fizyczne:
Prawem ojczystym jest prawo obywatelstwa osoby fizycznej (art. 31 ust. 1 kodeksu cywilnego).
W przypadku bezpaństwowców prawem ojczystym bezpaństwowca jest prawo jego miejsca zwykłego pobytu (art. 32 ust. 1 kodeksu cywilnego). Jeżeli jednak bezpaństwowiec jest osobą małoletnią lub pełnoletnią objętą opieką lub kuratelą, prawem ojczystym jest prawo miejsca zamieszkania takiej osoby (art. 32 ust. 2 kodeksu cywilnego).
Osoby prawne:
Statutem personalnym osoby prawnej jest prawo państwa, w którym znajduje się jej siedziba statutowa oraz faktyczna siedziba zarządu (art. 33 ust. 1 kodeksu cywilnego).

Statut personalny osób fizycznych reguluje:

stan cywilny (art. 25 kodeksu cywilnego);
zdolność do czynności prawnych (art. 25 kodeksu cywilnego);
powstanie i ustanie osobowości (art. 26 ust. 1 kodeksu cywilnego);
prawa związane z osobowością – istnienie, ochronę i ograniczenia (z zastrzeżeniem, że cudzoziemiec lub bezpaństwowiec nie jest objęty żadną ochroną prawną, która nie jest uznawana w prawie portugalskim) (art. 27 kodeksu cywilnego);
pełnoletność (z zastrzeżeniem, że zmiana prawa ojczystego pozostaje bez uszczerbku dla pełnoletności osiągniętej zgodnie z poprzednim prawem ojczystym) (art. 29 kodeksu cywilnego);
opiekę i podobne instytucje, których celem jest ochrona osób pozbawionych zdolności do czynności prawnych (art. 29 kodeksu cywilnego).

Statut personalny osób prawnych reguluje:
zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych osoby prawnej;
powoływanie, działalność i kompetencje jej organów;
sposoby nabywania i utraty statusu wspólnika oraz wynikające z niego prawa i obowiązki;
odpowiedzialność osoby prawnej, jej poszczególnych organów i wspólników wobec osoby trzeciej;
przekształcenie, rozwiązanie i ustanie osoby prawnej (art. 33 ust. 2 kodeksu cywilnego).

Przenoszenie i łączenie osób prawnych:
przeniesienie siedziby osoby prawnej z jednego państwa do innego nie powoduje utraty osobowości prawnej, jeżeli prawo obydwu miejsc położenia siedziby tak stanowi;
łączenie osób prawnych podlegających różnym statutom personalnym podlega obydwu statutom (art. 33 ust. 3 i 4 kodeksu cywilnego).

Międzynarodowe osoby prawne:
statut personalny określa się w statucie lub umowie spółki;
w przeciwnym razie prawem właściwym jest prawo państwa, w którym położona jest siedziba główna (art. 34 kodeksu cywilnego).

3.4 Ustanowienie więzi rodzicielskiej z dzieckiem, w tym przysposobienie

3.4.1 Ustanowienie więzi rodzicielskiej z dzieckiem

Prawem właściwym dla ustalania pochodzenia dziecka jest:
prawo ojczyste rodzica z chwili ustalenia pochodzenia (art. 56 ust. 1 kodeksu cywilnego);
wspólne prawo krajowe obojga rodziców. W jego braku jest to prawo wspólnego miejsca zwykłego pobytu małżonków lub, w jego braku, prawo ojczyste dziecka, jeżeli jest to dziecko zamężnej kobiety, a ustalenie pochodzenia dziecka odnosi się do ojca (art. 56 ust. 2 kodeksu cywilnego).
Stosunki między rodzicami a dziećmi podlegają:
wspólnemu prawu krajowemu rodziców lub, w jego braku,
prawo wspólnego miejsca zwykłego pobytu obojga rodziców lub
jeżeli rodzice zamieszkują w różnych państwach, prawo ojczyste dziecka (art. 57 ust. 1 kodeksu cywilnego).

3.4.2 Przysposobienie

Prawem właściwym dla przysposobienia, stosunków między przysposabiającym a przysposobionym oraz stosunków między przysposobionym a jego rodziną biologiczną jest:
prawo ojczyste przysposabiającego (art. 60 ust. 1 kodeksu cywilnego); lub
jeżeli przysposabiający są małżeństwem lub jeżeli przysposobiony jest dzieckiem jednego z nich – wspólne prawo krajowe przysposabiających lub, w jego braku,
prawo wspólnego miejsca zwykłego pobytu przysposabiających lub, w jego braku,
prawo państwa, z którym życie rodzinne przysposabiających jest najściślej związane (art. 60 ust. 2 kodeksu cywilnego).
Sytuacje, w których przysposobienie jest niedopuszczalne:
przysposobienie jest niedopuszczalne, jeżeli prawo właściwe regulujące stosunki między przysposobionym a jego rodzicami biologicznymi nie uznaje lub nie dopuszcza przysposobienia w takich okolicznościach (art. 60 ust. 4 kodeksu cywilnego).
Sytuacje, w których wymagana jest zgoda na przysposobienie lub uznanie pochodzenia dziecka:
jeżeli prawo ojczyste przysposobionego wymaga jego zgody (art. 61 ust. 1 kodeksu cywilnego); lub
jeżeli prawo regulujące stosunki między zainteresowaną stroną a osobą trzecią, z którą łączy ją prawny stosunek rodzinny lub opiekuńczy, wymaga uzyskania zgody osoby trzeciej (art. 62 ust. 2 kodeksu cywilnego).

3.5 Związek małżeński, pary, które nie zawarły związku małżeńskiego/konkubenci, związki partnerskie, rozwód, separacja sądowa, obowiązki alimentacyjne

3.5.1 Związek małżeński

Prawo ojczyste każdego z przyszłych małżonków ma zastosowanie do:
ich zdolności do zawarcia małżeństwa;
ich zdolności do podpisania umowy majątkowej małżeńskiej przed zawarciem małżeństwa;
zasad dotyczących braku zgody lub wad zgody przyszłych małżonków (art. 49 kodeksu cywilnego).
Prawem właściwym dla formy zawarcia małżeństwa jest:
prawo państwa, w którym zawarto małżeństwo;
prawo krajowe któregokolwiek z małżonków, jeżeli oboje są cudzoziemcami, którzy zawarli małżeństwo w Portugalii przed odpowiednimi urzędnikami konsularnymi lub dyplomatycznymi, oraz jeżeli prawo przyznaje równe uprawnienia portugalskim urzędnikom konsularnym i dyplomatycznym (art. 51 ust. 1 kodeksu cywilnego);
urzędnicy dyplomatyczni lub konsularni państwa portugalskiego lub duchowni katoliccy mogą udzielić ślubu za granicą dwóm obywatelom portugalskim lub jednemu obywatelowi portugalskiemu i cudzoziemcowi (art. 51 ust. 2 kodeksu cywilnego);
w każdej z sytuacji wymienionych w tiret ostatnim małżeństwo musi poprzedzać ogłoszenie zapowiedzi przedślubnych zorganizowane przez właściwy organ, o ile nie uchylono tego wymogu (art. 51 ust. 3 kodeksu cywilnego);
małżeństwo kościelne dwojga obywateli portugalskich lub jednego obywatela portugalskiego i cudzoziemca zawarte za granicą uznaje się za małżeństwo katolickie i zostaje ono wpisane do portugalskich ksiąg parafialnych bez względu na formę zawarcia małżeństwa (art. 51 ust. 4 kodeksu cywilnego).
Prawem właściwym dla stosunków między małżonkami i zmian dotyczących małżeńskiego ustroju majątkowego jest:
wspólne prawo krajowe (art. 52 ust. 1 kodeksu cywilnego) lub, w jego braku,
prawo wspólnego miejsca zwykłego pobytu lub, w jego braku,
prawo państwa, z którym życie rodzinne jest najściślej związane (art. 51 ust. 2 kodeksu cywilnego).

3.5.2 Pary, które nie zawarły związku małżeńskiego/konkubenci i związki partnerskie

Nie istnieją żadne krajowe normy kolizyjne, które dotyczą par żyjących w konkubinacie oraz związków partnerskich.
Zgodnie z prawem krajowym konkubinat reguluje ustawa nr 7/2001 z dnia 11 maja 2001 r. (o ochronie związków partnerskich), ostatnio zmieniona ustawą nr 71/2018 z dnia 31 grudnia 2018 r.
W prawie portugalskim definiuje się konkubinat jako sytuację prawną, w której dwie osoby, niezależnie od ich płci, zamieszkują razem, tak jakby zawarły małżeństwo, przez ponad dwa lata (art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie związków partnerskich).
Wobec braku norm kolizyjnych, które dotyczą konkubinatu, można stosować przez analogię normy kolizyjne odnoszące się do stosunków między małżonkami oraz do zmian dotyczących małżeńskiego ustroju majątkowego. W krajowym orzecznictwie wykładnia ta podlega jednak zmianom.

3.5.3 Rozwód i separacja sądowa

System wskazany w przepisach UE

W państwach członkowskich Unii Europejskiej uczestniczących w mechanizmie bliższej współpracy prawo właściwe dla rozwodu i separacji sądowej ustala się zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) nr 1259/2010, które ma pierwszeństwo przed krajowymi normami kolizyjnymi wskazanymi poniżej w zakresie, w jakim są one z nim sprzeczne.

System wskazany w krajowych normach kolizyjnych

Prawem właściwym dla rozwodu i separacji sądowej w odniesieniu do osób i majątku jest:
wspólne prawo krajowe lub, w jego braku,
prawo wspólnego miejsca zwykłego pobytu lub, w jego braku,
prawo państwa, z którym życie rodzinne jest najściślej związane (art. 52 kodeksu cywilnego, mające zastosowanie do separacji sądowej w odniesieniu do osób i mienia, zgodnie z art. 55 ust. 1 tego kodeksu).
Zmiana prawa właściwego w trakcie małżeństwa:
w tym przypadku za podstawę rozwodu lub separacji może posłużyć wyłącznie istotna okoliczność faktyczna z chwili ustalenia prawa właściwego (art. 55 ust. 2 kodeksu cywilnego).

3.5.4 Obowiązki alimentacyjne

System wskazany w protokole haskim z 2007 r.

W państwach członkowskich Unii Europejskiej (z wyjątkiem Danii) prawo właściwe dla obowiązków alimentacyjnych wynikających ze stosunków rodzinnych, stosunków między rodzicami a dziećmi, małżeństwa lub powinowactwa, w tym obowiązków alimentacyjnych wobec dzieci, których rodzice nie są małżeństwem, ustala się zgodnie z Protokołem haskim z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych, który ma pierwszeństwo przed krajowymi normami kolizyjnymi wskazanymi poniżej w zakresie, w jakim są one z nim sprzeczne.

System wskazany w krajowych normach kolizyjnych

Prawem właściwym jest prawo wskazane powyżej:
w pkt „Ustanowienie więzi rodzicielskiej z dzieckiem, w tym przysposobienie” w zakresie, w jakim dotyczy *stosunków między rodzicami a dziećmi* oraz *stosunków między przysposabiającymi a przysposobionym;*
w pkt „Związek małżeński, pary, które nie zawarły związku małżeńskiego/konkubenci, związki partnerskie, rozwód, separacja sądowa, obowiązki alimentacyjne” w zakresie, w jakim dotyczy *stosunków między małżonkami*.
W przypadkach, w których świadczenia alimentacyjne są należne na podstawie innych stosunków rodzinnych:
prawem właściwym jest prawo ojczyste poszczególnych stron.
W przypadkach, w których świadczenia alimentacyjne są należne na podstawie czynności prawnych:
prawem właściwym jest prawo wskazane powyżej w pkt „Zobowiązania umowne i akty prawne”, w szczególności w odniesieniu do *zobowiązań wynikających z czynności prawnych i treści czynności*.
W przypadkach, w których świadczenia alimentacyjne są należne na podstawie dziedziczenia lub rozrządzenia testamentowego:
prawem właściwym jest prawo wskazane poniżej w pkt „Testamenty i dziedziczenie”.

3.6 Małżeńskie ustroje majątkowe

System wskazany w przepisach UE

W państwach członkowskich Unii Europejskiej uczestniczących w mechanizmie bliższej współpracy, do których zalicza się Portugalia, prawo właściwe dla małżeńskich ustrojów majątkowych i skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich ustala się zgodnie z odpowiednio rozporządzeniem Rady (UE) nr 2016/1103 i rozporządzeniem Rady (UE) nr 2016/1104, które to rozporządzenia mają pierwszeństwo przed krajowymi normami kolizyjnymi wskazanymi poniżej w zakresie, w jakim są one sprzeczne z tymi normami.

System wskazany w krajowych normach kolizyjnych

Prawem właściwym dla umów majątkowych małżeńskich podpisywanych przed zawarciem małżeństwa (ich treści i skutków) oraz dla małżeńskiego ustroju majątkowego (ustawowego lub umownego) jest:
prawo krajowe małżonków w chwili zawarcia małżeństwa (art. 53 ust. 1 kodeksu cywilnego) lub, jeżeli nie mają oni tego samego obywatelstwa,
prawo wspólnego miejsca zwykłego pobytu małżonków w chwili zawarcia małżeństwa, lub, w jego braku,
prawo ich pierwszego miejsca zamieszkania po zawarciu małżeństwa (art. 53 ust. 1 kodeksu cywilnego) lub
dowolny z wyżej wymienionych systemów, jeżeli właściwe jest prawo obce, jedno z przyszłych małżonków ma miejsce zwykłego pobytu w Portugalii i zostało to uzgodnione, nie naruszając praw osób trzecich powstałych przed zawarciem umowy (art. 53 ust. 3 kodeksu cywilnego).
Jeżeli chodzi o zmiany dotyczące małżeńskiego ustroju majątkowego, odpowiednie informacje na temat *stosunków między małżonkami i zmian dotyczących małżeńskiego ustroju majątkowego* znajdują się powyżej w pkt 3.5.1 „Związek małżeński” (art. 54 kodeksu cywilnego).

3.7 Testamenty i dziedziczenie

System wskazany w przepisach UE

W państwach członkowskich Unii Europejskiej (z wyjątkiem Danii, Irlandii i Zjednoczonego Królestwa) prawo właściwe dla dziedziczenia ustala się zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 650/2012, które ma pierwszeństwo przed krajowymi normami kolizyjnymi wskazanymi poniżej w zakresie, w jakim są one z nim sprzeczne.
Rozporządzenie UE dotyczące dziedziczenia pozostaje bez uszczerbku dla stosowania konwencji międzynarodowych, których Portugalia jest stroną, w chwili jego przyjęcia (art. 75 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 650/2012).
Chociaż Portugalia jest sygnatariuszem konwencji haskiej z 1961 r. dotyczącej kolizji praw w przedmiocie formy rozporządzeń testamentowych, do chwili obecnej (kwiecień 2021 r.) nie ratyfikowała jej, a zatem nie jest związana jej postanowieniami.
W związku z tym zagadnienie testamentów międzynarodowych regulują postanowienia konwencji waszyngtońskiej z 1973 r. w sprawie jednolitego prawa dotyczącego formy testamentu międzynarodowego, której Portugalia jest stroną – przystąpienie zatwierdzono dekretem z mocą ustawy nr 252/75 z dnia 23 maja 1975 r. – oraz przepisy portugalskiego kodeksu notarialnego.

System wskazany w krajowych normach kolizyjnych

Prawo ojczyste spadkodawcy z chwili śmierci ma zastosowanie do:
dziedziczenia;
uprawnień zarządcy spadku i wykonawcy testamentu (art. 61 kodeksu cywilnego).
Prawo spadkodawcy z chwili dokonywania rozrządzenia ma zastosowanie do:
zdolności do dokonania, zmiany lub odwołania rozrządzenia na wypadek śmierci (art. 63 ust. 1 kodeksu cywilnego);
szczególnej formy wymaganej ze względu na wiek osoby dokonującej rozrządzenia (art. 63 ust. 1 kodeksu cywilnego);
interpretacji klauzul i postanowień rozrządzenia na wypadek śmierci, chyba że dokonano odesłania do innego prawa (art. 64 lit. a) kodeksu cywilnego);
braku zgody lub wad zgody (art. 64 lit. b) kodeksu cywilnego);
dopuszczalności testamentów wspólnych (art. 64 lit. c) kodeksu cywilnego);
dopuszczalności umów o spadek, przy poszanowaniu reżimu wskazanego powyżej w pkt „Małżeńskie ustroje majątkowe" (art. 64 lit. c) kodeksu cywilnego).
UWAGA:
W przypadku zmiany prawa ojczystego po dokonaniu rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci osoba dokonująca rozrządzenia może wciąż je odwołać zgodnie z poprzednim prawem ojczystym (art. 65 ust. 1 kodeksu cywilnego).
Jeżeli chodzi o formę rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci i odwołania lub zmiany rozrządzenia, alternatywnie można zastosować:
prawo państwa, w którym dokonano danej czynności; lub
prawo ojczyste spadkodawcy z chwili dokonania rozrządzenia; lub
prawo ojczyste spadkodawcy z chwili śmierci; lub
prawo, do którego odsyła miejscowa norma kolizyjna *(art. 64 ust. 1 kodeksu cywilnego)*.
Ograniczenia w odniesieniu do tego systemu:
należy dochować formy wymaganej w prawie ojczystym spadkodawcy w chwili dokonania rozrządzenia, jeżeli jej niedochowanie powoduje nieważność lub bezskuteczność rozrządzenia, nawet jeżeli dokonano go za granicą.

3.8 Nieruchomości

Prawem właściwym dla posiadania, własności i innych praw rzeczowych jest:
prawo państwa, w którym rzecz jest położona *(art. 46 ust. 1 kodeksu cywilnego)*.
Prawem właściwym dla ustanawiania i przenoszenia praw rzeczowych na rzeczy w transporcie jest:
prawo państwa przeznaczenia *(art. 46 ust. 2 kodeksu cywilnego)*.
Prawem właściwym dla ustanawiania i przenoszenia praw rzeczowych na środkach transportu podlegających rejestracji jest:
prawo państwa, w którym dokonano rejestracji *(art. 46 ust. 3 kodeksu cywilnego)*.
Prawem właściwym dla zdolności do ustanawiania praw rzeczowych na nieruchomościach lub rozporządzania nimi jest:
prawo państwa, w którym nieruchomość jest położona, pod warunkiem że prawo tak stanowi, a w przeciwnym wypadku
odpowiednie prawo ojczyste *(art. 47 kodeksu cywilnego)*.
Prawem właściwym dla praw autorskich jest:
prawo państwa, w którym utwór po raz pierwszy opublikowano, a jeżeli go nie opublikowano,
prawo ojczyste autora, z zastrzeżeniem przepisów szczególnych *(art. 48 ust. 1 kodeksu cywilnego)*
Prawem właściwym dla własności przemysłowej jest:
prawo państwa, w którym taka własność powstała *(art. 48 ust. 2 kodeksu cywilnego)*.

3.9 Niewypłacalność

Co do zasady prawem właściwym jest prawo państwa, w którym wszczęto postępowanie (art. 276 kodeksu upadłościowego i naprawczego).
Istnieją wyjątki od tej zasady w odniesieniu do skutków ogłoszenia upadłości:
• skutki dla umów o pracę i stosunków pracy podlegają prawu właściwemu dla tych umów o pracę (art. 277 kodeksu upadłościowego i naprawczego);
• w przypadku praw dłużnika w odniesieniu do nieruchomości, jednostki pływającej lub statku powietrznego podlegających rejestracji w rejestrze publicznym prawem właściwym jest prawo państwa, z którego upoważnienia prowadzony jest ten rejestr (art. 278 kodeksu upadłościowego i naprawczego);
• skutki dla umów przyznających prawo do nabycia praw rzeczowych na nieruchomości lub prawo do korzystania z nieruchomości podlegają wyłącznie prawu państwa, na którego terytorium ta nieruchomość jest położona (art. 279 ust. 1 kodeksu upadłościowego i naprawczego);
• skutki dla praw sprzedającego w odniesieniu do aktywów sprzedanych niewypłacalnemu dłużnikowi z zastrzeżeniem własności oraz praw rzeczowych wierzycieli lub osób trzecich na aktywach dłużnika, które w chwili wszczęcia postępowania znajdowały się na terytorium innego państwa, podlegają wyłącznie prawu tego państwa (art. 280 ust. 1 kodeksu upadłościowego i naprawczego);
• skutki dla praw dotyczących zarejestrowanych lub zdeponowanych papierów wartościowych podlegają prawu właściwemu dla ich transferu, zgodnie z art. 41 portugalskiego kodeksu papierów wartościowych (art. 282 ust. 1 kodeksu upadłościowego i naprawczego);
• skutki dla praw i obowiązków uczestników rynku finansowego lub uczestników systemu płatności, o którym mowa w art. 2 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 98/26/WE z dnia 19 maja 1998 r., lub równoważnych systemów podlegają prawu właściwemu dla tego systemu (art. 285 portugalskiego kodeksu papierów wartościowych i art. 282 ust. 2 kodeksu upadłościowego i naprawczego);
• skutki dla transakcji sprzedaży i transakcji z przyrzeczeniem odkupu w rozumieniu art. 12 dyrektywy Rady 86/635/EWG z dnia 8 grudnia 1986 r. podlegają prawu właściwemu dla takich umów (art. 283 kodeksu upadłościowego i naprawczego);
• skutki dla toczących się postępowań dotyczących składnika majątku lub prawa, które stanowią integralną część masy upadłości, podlegają wyłącznie prawu państwa, w którym toczy się postępowanie (art. 285 kodeksu upadłościowego i naprawczego).

Linki do odpowiednich przepisów krajowych

Portugalska konstytucja
Portugalski kodeks cywilny
Portugalski kodeks notarialny
Portugalski kodeks upadłościowy i naprawczy

Uwaga końcowa

Informacje przedstawione na tej stronie mają ogólny charakter i nie są wyczerpujące. Nie są wiążące dla punktu kontaktowego, europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych, sądów ani żadnych innych odbiorców. Nie zwalniają też z obowiązku zapoznania się z obowiązującymi przepisami.
Ostatnia aktualizacja: 10/11/2021
Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w

tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.